

Örebro universitet

Utvärderingsavdelningen
Brita Bergseth

2002-06-18
Reg.nr 641-1001-01

Ansökan om rätt att utfärda röntgensjuksköterskeexamen

Ansökan från Örebro universitet om rätt att ge röntgensjuksköterskeexamen avslås.

Ansökan

Örebro universitet har ansökt om rätt att ge röntgensjuksköterskeexamen, 120 poäng. För att granska ansökningar om denna examensrätt har Högskoleverket utsett en bedömargrupp. I denna grupp har ingått dr.med.vet. Kerstin Hjelm-Karlsson, Uppsala, (ordförande), universitetsadjunkt Bodil Andersson, Lunds universitet samt docent Bo Nilsson, Stockholms universitet.

Bedömargruppen har yttrat sig över denna ansökan till Högskoleverket. Yttrandet bifogas.

Bedömning

Bedömargruppen utesluter inte att Örebro universitet kan ha förutsättningar att ge en utbildning som uppfyller målen för röntgensjuksköterskeexamen. Avsaknaden av aktuella kursplaner inom nyckelområdena strålningsfysik och teknik samt radiologi innebär dock att de sakkunniga saknar underlag för att tillstyrka att examensrätt beviljas. Gruppen föreslår därför att ansökan avslås.

Beslut

Högskoleverket instämmer i de sakkunnigas yttrande och beslutar avslå ansökan från Örebro universitet.

Detta beslut har fattats av universitetskanslern efter föredragning av utredare Brita Bergseth i närvaro av avdelningschef Ragnhild Nitzler och kanslichef Lennart Ståhle.

Sigbrit Franke

Brita Bergseth

Kopia:

Utbildningsdepartementet

De sakkunniga

Yttrande över ansökan från Örebro universitet om rätt att utfärda röntgensjuksköterskeexamen

I. Utbildningsbeskrivning

Utbildning för röntgensjuksköterskeexamen inom utbildningsprogram, 120 p

Vid Örebro universitet (tidigare Högskolan i Örebro) har alltsedan 60-talet bedrivits vårdutbildningar inom röntgenområdet. Från och med höstterminen 2001 ges ett utbildningsprogram om 120 p, med omvårdnadsvetenskap som huvudämne. Till programmet har läsåret 2001/02 antagits studenter för en grundkapacitet på 20 nybörjarplatser. Till utbildningen sökte 27 studenter i första hand. För utbildning inom detta program ansöker universitetet om rätt att få utfärda röntgensjuksköterskeexamen.

Nuvarande grundutbildning inom områdena hälsa, vård och omsorg

Örebro universitet ger läsåret 2001/02 följande utbildningsprogram inom områdena hälsa, vård och omsorg (utöver röntgensjuksköterskeprogrammet).

- ?? Arbetsterapeutprogrammet
- ?? Audionomprogrammet
- ?? Biomedicinsk analytikerprogrammet
- ?? Sjuksköterskeprogrammet
- ?? Sjuksköterskeprogrammet med inriktning mot diagnostisk radiologi

Vidare finns specialistutbildningar för sjuksköterskor inom flera områden. Dessutom finns ett fritt program i hörselvetenskap och forskarutbildning i handikappvetenskap samt i vårdvetenskap.

Utbildningens innehåll och organisation

Programansvaret och huvudansvaret för undervisningen inom röntgensjuksköterskeprogrammet ligger inom ämnesområdet omvårdnadsvetenskap vid institutionen för vårdvetenskap och omsorg. Ämnesområdena biomedicin samt vårdkommunikativt arbete inom samma institution ansvarar för kurserna inom sina respektive områden. Undervisning kan även komma att ges av lärare från institutionen för naturvetenskap. Utanför universitetet medverkar personal från universitetssjukhuset i undervisningen som timplärare.

Utbildningsprogrammet består av kurser inom ämnesområdena omvårdnadsvetenskap 60 p, radiografi 25 p, biomedicin 25 p samt vårdkommunikativt arbete 10 p. Ett examensarbete om 10 p ingår i programmet, som därmed ger kompetens för kandidatexamen i omvårdnadsvetenskap. Inga valfria kurser förekommer. Den kliniska delen av utbildningen utgör cirka 40 p (33 procent av utbildningstiden).

Universitetet redovisar kursplaner för cirka hälften av programmets kurser.

Tillgång till lärarkompetens

Undervisningen ges i huvudsak av lektorer, adjunkter och timanställda lärare. För undervisning inom programmet finns att tillgå

- ?? vid institutionen för vårdvetenskap och omsorg:
  - ämnesområdet omvårdnadsvetenskap: Två docenter, fyra lektorer samt ca 20 adjunkter med magisterkompetens. För planering av utbildningen och undervisningen i omvårdnadsvetenskap med inriktning mot röntgen svarar en lektor och två adjunkter, den ena med 75 procent tjänstgöring. Båda adjunkterna är röntgensjuksköterskor med kandidatexamen, den ena i hälso- och sjukvårdsadministration, den andra i omvårdnadsvetenskap.
  - ämnesområdet biomedicin: En lektor och två adjunkter med magisterexamen

- ämnesområdet vårdkommunikativt arbete: En adjungerad professor i folkhälsovetenskap, en lektor i pedagogik, en lektor i filosofi samt tre lärare med kandidatexamen (psykologi och sociologi).
- ?? vid institutionen för naturvetenskap: En professor i kemi, en gästprofessor i neutronfysik, två docenter (en i experimentell kärnfysik och en i fasta tillståndet fysik). För dessa fyra lärare är omfattningen av undervisningen ännu inte klar.

I flertalet lärares tjänstgöring ingår undervisning med 70 procent, administration med 10 procent samt forskning och utveckling med 20 procent.

Inom universitetssjukhuset i Örebro finns personer med specialistkompetens att tillgå inom bl.a. medicinsk radiologi och strålningsfysik. För närvarande är en sjukhusfysiker ansvarig för utbildningen i strålhygien.

II. Bedömning

Aktuella kursplaner saknas för ca hälften av programmets kurser. Framför allt saknas kursplaner inom områdena strålningsfysik och teknik samt radiologi, vilket gör det svårt att bilda sig en välgrundad uppfattning om på vilket sätt målen nås. Universitetet har inte kommit in med kompletterande kursplaner, trots att bristen påtalats såväl muntligt som skriftligt.

Utbildningens styrkeområden

Lärarkompetens

Lärarkompetensen inom utbildningens huvudämne omvårdnadsvetenskap är god med undantag av lärare med erfarenhet från röntgensjuksköterskans yrkesområde. Man avser dessutom att anställa två professorer inom huvudämnet. Även inom biomedicin (medicinsk vetenskap) får den anses var tillfredsställande.

Utbildningens svagheter

Innehåll

Utbildningen inom strålningsfysik och teknik bedöms ha för liten omfattning, så som det går att utläsa från utbildningsplanen. Vid utarbetandet av programmets utbildningsplan har det inte funnits något organiserat samarbete med radiologer och fysiker på sjukhuset eller fysiker från institutionen för naturvetenskap. I en senare skrivelse från universitetet, daterad 2001-11-15, säger man att samarbetet med dessa kommer att intensifieras, något som förhoppningsvis kommer att resultera i att såväl radiologin som strålningsfysiken får en starkare ställning inom utbildningen.

Av insänt material och diskussionen vid gruppens besök i Örebro framgick att endast konventionella röntgenundersökningar tas upp inom utbildningen. För den aktuella utbildningen räcker dock inte detta, utan universitetet bör ta fram kurser inom andra delar av den moderna radiologin, som i dag ingår i röntgensjuksköterskans arbetsområde.

Lärarkompetens

Antalet lärare med erfarenhet från röntgensjuksköterskans yrkesområde är begränsad. Det finns två adjunkter med 75 procent tjänstgöring, vilka båda har utbildning motsvarande röntgensjuksköterskans. Att endast kunna repliera på två lärare med yrkesspecifika kunskaper gör att situationen blir mycket sårbar. Vi rekommenderar att denna lärarbrist åtgärdas så snart som möjligt.

Vid universitetet finns en policy att endast disputerade lärare ska ges tillsvidareanställning. Detta visar på en hög ambition, samtidigt som det medför problem inom ämnesområden där det saknas disputerade lärare. Det kan inte anses vara tillfredsställande att en stor del av lärarkåren saknar fast anställning, och detta problem bör ses över så att man kan garantera en kontinuerlig tillgång till kompetenta lärare.

Inom strålningsfysik och radiologi finns vid universitetssjukhuset mycket kompetenta lärare. Det är dock viktigt att dessa lärare knyts till utbildningen på ett mera organiserat sätt än idag, och att deras kompetens utnyttjas i samband med utvecklingen av nya kursplaner.

Organisation

I undervisningen samläses en så stor del av utbildningsprogrammet med blivande sjuksköterskor (45 p), att det finns en betydande risk för att inriktningen av omvårdnadsämnet mot röntgensjuksköterskans yrkesspecifika område inte blir tillräcklig. Vi anser att en mindre grad av samläsning är nödvändig för att målen för röntgensjuksköterskeexamen verkligen ska kunna uppnås på ett trovärdigt sätt.

III. Sammanfattande bedömning

Vi utesluter inte att Örebro universitetet kan ha förutsättningar att ge en utbildning som uppfyller målen för röntgensjuksköterskeexamen. Avsaknaden av aktuella kursplaner inom nyckelområdena strålningsfysik och teknik samt radiologi innebär dock att vi saknar underlag för att tillstyrka att examensrätt beviljas. Vi föreslår därför att föreliggande ansökan avslås.